

Dövlətçiliyə qarşı qəsdin qarşısını Heydər Əliyev müdriqliyi və qətiyyəti aldı

18 oktyabr 1991-ci ildə Azərbaycan xalqı əsrlər boyu uğrunda mübarizə apardığı və qan axıtdığı dövlət müstəqilliyini bərpa etdi. Lakin bir həqiqətdir ki, xalqımızın əldə etdiyi müstəqilliyi qoruyub saxlamaq asan olmadı. Ermənilərin Qarabağa iddiaları və hərbi təcavüzü, eləcə də, bəzi xarici ölkələrin maraqları müstəqilliyimizə çox ciddi təhlükə yaratdı. Xalqın maraqlarına xidmət etməyən səriştəsiz hökumət üzvləri də xaricdən gələn təhlükəni aradan qaldırmağı nəinki bacarmadılar, hətta ölkədə sağlam sosial-siyasi mühitin formalaşmasına belə töhfə verə bilmədilər. Məhz həmin səriştəsizliyin və tarixi məsuliyyətsizliyin nəticəsində də xarici təhlükə unuduldu, daxili qarşıdurma alovlandı və ölkədə açıq şəkildə hakimiyyət uğrunda mübarizə başlandı. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyevin böyük fədakarlığı sayəsində Azərbaycan güclü və müstəqil dövlət olmaq şansını qazandı və dünyanın siyasi xəritəsində öz layiqli yerini tutdu.

ket, 10 "Strela" zenit-raket kompleksi, 30 millimetr çaplı top, 2 "QS" top qurğusu, döyüş sursatı yüklənmiş 2 "KAMAZ" avtomasını, 30 müxtəlif tipli radiostansiya, 4 qərargah avtomasını, 59 hərbi lazer cihazı, 36 hərbi maşın, digər döyüş sursatı, hərbi ləvazimat, habelə keçmiş XTPD-nin bazasından "Mercedes", "Audi", "Pejo", "Opel" və digər markalı 20 minik maşını, böyük ərzaq ehtiyatı, xeyli giliz aşkar edilib götürülmüşdü.

1995-ci ilin mart hadisələrindən sonra Azərbaycanda hərbi müxalifət anlayışına birdəfəlik son qoyuldu. Ən əsası, zaman bir daha sübut etdi ki, xalq öz milli liderini – Heydər Əliyevi müstəqilliyinin təminatçısı hesab edir və dövlətçiliyə, müstəqilliyə qarşı çıxan istənilən qüvvəyə qarşı mübarizədə ulu öndərin yanında olacaq. Bundan başqa, böyük siyasi xadim Heydər Əliyev mart hadisələri zamanı sübut etdi ki, o, xalqın dəstəklədiyi həqiqi dövlət başçısı və dövlətçiliyi qorumağa qadir müdrik siyasətçidir.

Mart hadisələrindən 26 il ötür. Bu müddət ərzində Azərbaycan müstəqil dövlət kimi, daha da inkişaf etdi və beynəlxalq mövqeləri möhkəmləndi. Ən əsası, ötən müddət ərzində Azərbaycan Ordusu 30 ilədək işğal altında qalan torpaqlarımızı düşmən torpağından azad etdi. Şübhəsiz, bütün bu uğurların əsasında ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörən və müdrik siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən müvəffəqiyyətlə həyata keçirilməsi dayanır. Məhz həmin dövrdə ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin qorunub saxlanması sonrakı uğurların əsasını qoydu, Azərbaycanda dövlət quruculuğu, vahid ordu yaradılması üçün əlverişli şərait yarandı. Əlbəttə, bu gün Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərinin güclü aktoru kimi çevrilməsi də məhz həmin uğurlu siyasətin qətiyyətlə davam etdirilməsinin nəticəsidir.

"Xalq qəzeti"

Bu gün hər bir soydaşımıza məlumdur ki, dövlətçiliyimizin azadlığı və müstəqilliyinin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi bir sıra çətin yollar hesabına başa gəldi. Bu çətin yolda da xalqımızın bir çox ləyaqətli övladları ölkəmizin müstəqilliyi, onun yenidən itirilməməsi uğrunda öz canlarından keçdilər. Ancaq bu da acı həqiqətdir ki, müstəqilliyimizin əldən verilməsi üçün tək xaricdə yox, ölkə daxilində də canfəşanlıq edənlər az deyildi. Bir tərəfdən erməni millətçilərinin təcavüzkar siyasəti, digər tərəfdən dövlətçiliyimizi məhv etməyə çalışan xarici qüvvələrin məkrli planları, bir tərəfdən də cılız şəxsi mənafevləri və hakimiyyət hərislikləri ilə onlara qoşulan cinayətkar ünsürlərin özbaşınalığı böyük əziyyətlə qazanılmış müstəqilliyimizi ciddi təhlükə qarşısında qoyurdu. Bu hadisələrlə bağlı ümummilli lider Heydər Əliyev 1995-ci il martın 15-də Azərbaycan dövlət televiziyası və radiosu ilə xalqa etdiyi tarixi müraciətində belə demişdi: "Müstəqilliyimizə qarşı olan təzyiqlər tək-cə ayrı-ayrı dairələrin təzyiqləri deyil. Təəssüf ki, Azərbaycanın öz içərisindən çıxan adamların, vəzifə hərislərinin də dövlət müstəqilliyimizə zərbə vurmaq cəhdlərinin şahidlərisiniz".

Heç kimə sirr deyil ki, o zaman xaricdə və ölkə daxilində qruplaşmış

xəyanətkar qüvvələr vəzifə uğrunda mübarizədən əl çəkmək niyyətində deyildilər. Lakin bu məkrli qüvvələrin qarşısını Heydər Əliyev şəxsiyyəti kəsirdi. Anti-Azərbaycan qüvvələr gözəl anlayırdılar ki, xalqın böyük dəstəyini və sevgisini qazanmış böyük siyasi xadim Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu müddətdə onlar öz istəklərinə nail ola bilməyəcəklər. Məhz buna görə də, xarici havadarlarının diktəsi ilə fəaliyyət göstərən daxili anti-milli ünsürlər ulu öndər Heydər Əliyevin 1994-cü ilin sentyabrında Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfərinin vaxtını özlərinə rahat fürsət sayaraq hərəkətə keçdilər.

Bir məqamı xüsusilə qeyd etmək zəruridir: mart hadisələri elə bir zamanda baş vermişdi ki, Azərbaycan beynəlxalq aləmdə öz mövqeyini möhkəmləndirir, siyasi-iqtisadi əlaqələrini genişləndirirdi. Belə ki, ulu öndər Heydər Əliyev dünyanın bir çox aparıcı dövlətlərinin rəhbərləri, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar və işgüzar dairələrlə yüksək səviyyəli rəsmi görüşlər keçirir, dövlətin mövqeyini dünyaya çatdırır, beynəlxalq aləmin diqqətini ölkəmizə cəlb edirdi. Siyasi-iqtisadi əlaqələri getdikcə genişləndirən Azərbaycan hökuməti mühüm müqavilə və sazişlər imzalayırdı.

Bundan başqa, erməni təcavüzünün ağır nəticələrinin aradan qaldırılmasına yönəlmiş sosial-humanitar tədbirlər həyata keçirilir, inkişafın əsas amili hesab olunan ictimai-siyasi sabitlik yaranır, qanunçuluğun bərqərar edilməsi istiqamətində ciddi addımlar atılırdı. Yəni ölkəmizin sabit inkişaf yoluna qədəm qoyduğu bir vaxtda anti-milli qüvvələr xarici himayədarlarının havadarlığı ilə hakimiyyəti qeyri-qanuni yolla zəbt etməyə çalışırdılar.

Əlbəttə ki, xalqımız belə cəhdlərin bilavasitə şahidi oldu. 1994-cü ilin oktyabrında Rövsən və Mahir Cavadov qardaşlarının tabeliyində olan Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsi (XTPD) təxribatlara əl atdı. Respublika Prokurorluğuna hücum edildi, Baş prokuror fiziki təzyiqlərə, təhqirlərə məruz qaldı. Dövlət orqanlarını iflic etmək, onları ələ keçirmək niyyətlərini gizlətməyən Cavadov qardaşları öz tələblərini dövlət qarşısında ultimativ şəkildə irəli sürdülər. Hadisələri tam nəzarət altında saxlayan ulu öndər Heydər Əliyev qan tökülmədən vəziyyətdən çıxmaq üçün yalnız ona xas olan təmkinli ilə təxirəsalınmaz addımlar atdı. Ümummilli lider bütün siyasi partiyalarla görüşərək məsləhətləşmələr apardı. Respublikanın görkəmli ziyalılarının, elm, mədəniyyət xadimlərinin,

ağsaqqalların nüfuzu da bu prosesdə böyük rol oynadı. Cavadov qardaşlarının qanlı əməllərini dayandırmaq mümkün oldu. Ancaq ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük siyasi məharətlə vəziyyəti nizamlaması bir çox xarici və daxili düşmənlərə rahatlıq vermədi. Təxribatlar, qətlər, dövlət çevrilişi cəhdləri daha kəskin şəkildə aldı.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda dövlət çevrilişinə cəhd 1995-ci ilin mart ayının 12-dən 13-nə keçən gecə Qazaxda və Ağstafada başlanmışdı. Həmin gün XTPD-nin Ağstafa və Qazax rayonlarında yerləşən bölməsi tərəfindən dövlət idarələrinə silahlı hücumlar təşkil edilmişdi. Məlum olduğu kimi, qanlı döyüşlərdən sonra XTPD dövlət əhəmiyyətli binaları ələ keçirmişdi. Martın 14-də daxili işlər naziri XTPD-nin buraxılması və onun üzvlərinin 3 gün ərzində silahı təhvil verməsi barədə əmr imzalamışdı. Əmrə görə, silahı könüllü təhvil verənlər nəinki bağışlanacaq (törətdikləri cinayət əməllərinə görə), üstəlik, DİN sistemində müvafiq işlə təmin ediləcəkdilər. Bundan iki gün sonra, yəni silahlı qarşıdurma ərəfəsində ulu öndər Heydər Əliyev XTDP-nin üzvlərinə bağışlanmaq imkanı yaradan xüsusi fərman imzalamışdı. Lakin qaragüruhçular bununla razılaşmamışdılar. XTPD-nin başçısı Rövsən Cavadov

Xətai rayonunun o vaxtkı prokuroru, qardaşı Mahir Cavadovla birlikdə dövlət qarşısında şərt qoymağa cəsarət etmişdilər. Dövlət çevrilişinə cəhd edən qeyri-qanuni silahlı birləşmələrin rəhbəri Rövsən Cavadov və onun ətrafı hakimiyyəti silah gücünə, qeyri-konstitusion yolla ələ keçirməkdə tam israrlı idi. Onlar ağsaqqalları, ziyalıları, hətta yaşlı atalarını da dinləmədilər. Halbuki, ulu öndər Heydər Əliyev Cavadov qardaşlarının atası Bəxtiyar Cavadovla da söhbət aparmış, ona oğlanlarını vətəndaş müharibəsi və silahlı qarşıdurma yaratmaqdan çəkindirməyi tövsiyə etmişdi.

Martın 16-dan 17-nə keçən gecə paytaxtın 8-ci kilometr qəsəbəsindəki XTPD qərargahı yaxınlığında başlanan atışmada rəsmi statistikaya görə, 22 hərbcisi, 7 mülki şəxs, 1 polis əməkdaşı həlak olmuş, 8 XTPD əməkdaşı öldürülmüşdü. Hadisə nəticəsində 105 nəfər yaralanmışdı. XTPD rəhbəri Rövsən Cavadov isə hərbi əməliyyat başa çatandan sonra – martın 17-də aldığı güllə yarasından DİN hospitalında vəfat etmişdi. Keçirilmiş əməliyyatların nəticəsində Bakı şəhərindən, o cümlədən, keçmiş XTPD-nin bazasından 208 avtomat, 27 növ pulemyot, 13 qumbaraatan, 2 minaatan, 4 idarə olunmayan reaktiv qurğu, 5 tank əleyhinə idarə olunan ra-